

CZYM SIĘ ZAJMUJE
JAK MOŻE POMÓC

Fot. M. Kluczek

Adam Bodnar

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publicznie. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny

Art. 32 Konstytucji RP

Szczegółowe informacje o Rzeczniku Praw Obywatelskich znajdują Państwo na stronie:
www.rpo.gov.pl lub dzwoniąc na bezpłatną Infolinię 800 676 676

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Stoi na straży wolności i praw człowieka i obywatela, w tym realizacji zasady równego traktowania. Bada, czy na skutek działania lub zaniechania organów władzy publicznej nie nastąpiło naruszenie prawa, zasad współżycia i sprawiedliwości społecznej oraz czy nie doszło do aktów dyskryminacji. Monitoruje wdrażanie Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

KTO MOŻE ZWRÓCIĆ SIĘ O POMOC

Każdy polski obywatel lub cudzoziemiec (jeśli znajduje się pod władzą RP), a także grupa obywateli i obywaterek lub organizacja – jeżeli stwierdzą, że obowiązujące prawa, wolności lub zasady równego traktowania zostały naruszone.

JAK DZIAŁA RZECZNIK?

- o sprawdza fakty opisane przez osobę skarżącą, może zwrócić się też z wnioskiem o zbadanie sprawy do innego organu kontrolnego
- o jeśli stwierdzi naruszenie zasady równego traktowania, występuje do właściwych instytucji o usunięcie naruszenia i następnie monitoruje realizację wydanych zaleceń
- o może zażądać wszczęcia postępowania, a także wziąć udział w każdym toczącym się już postępowaniu cywilnym lub administracyjnym
- o może zażądać wszczęcia postępowania przygotowawczego w sprawach o przestępstwa ścigane z urzędu
- o w sprawach między podmiotami prywatnymi może wskazać przysługujące danej osobie środki działania
- o nie może składać projektów ustaw, ale może zwrócić się do właściwych instytucji, o podjęcie inicjatywy ustawodawczej.

WARTO WIEDZIEĆ, ŻE RPO:

- o nie może zająć się skargą albo wnioskiem anonimowym
- o nie może zastąpić administracji publicznej lub wymiaru sprawiedliwości w załatwianiu sprawy, która należy do ich kompetencji
- o może zająć się sprawą dopiero wtedy, gdy wypowiedzą się właściwe urzędy i instytucje
- o nie może zająć się sprawą, jeśli była rozpatrzona odmownie, a osoba, której sprawa dotyczy, nie wykorzystwała drogi odwoławczej (nie złożyła odwołania)
- o nie może zajmować się sporami między obywatelami, które podlegają rozpoznaniu przez sądy.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH JAKO NIEZALEŻNY URZĄD DS. RÓWNEGO TRAKTOWANIA:

- o stoi na straży realizacji zasady równego traktowania
- o pomaga ofiarom dyskryminacji, w tym dyskryminacji ze względu na wiek
- o analizuje, monitoruje i wspiera równe traktowanie wszystkich osób
- o prowadzi niezależne badania dotyczące dyskryminacji
- o opracowuje i wydaje niezależne sprawozdania i zalecenia odnośnie do problemów związanych z dyskryminacją
- o współdziała ze stowarzyszeniami, ruchami obywatelskimi, innymi dobrowolnymi zrzeszeniami i fundacjami w zakresie równego traktowania.

CZYM JEST NIERÓWNE TRAKTOWANIE, CZYLI DYSKRYMINACJA?:

- o **dyskryminacja bezpośrednia**, czyli sytuacja, kiedy dana osoba była, jest lub byłaby traktowana mniej korzystnie niż inna osoba w porównywalnej sytuacji, w szczególności ze względu na **płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię, wyznanie, światopogląd, wiek, niepełnosprawność lub orientację seksualną**;

PRZYKŁAD: pracodawca odmawia zatrudnienia odpowiednio wykwalifikowanego pracownika ze względu na jego pochodzenie etniczne lub narodowe; szkoła nie chce przyjąć dziecka przewlekle chorego na cukrzycę; na stanowiskach kierowniczych zatrudniani są wyłącznie mężczyźni.

- o **dyskryminacja pośrednia**, czyli sytuacja, kiedy dane postanowienie, decyzja lub kryterium pozornie równe dla wszystkich powoduje, że warunki stają się niekorzystne dla danej osoby ze względu na jej cechę taką jak płeć, rasa, pochodzenie etniczne, narodowość, religia, wyznanie, światopogląd, wiek, niepełnosprawność lub orientacja seksualna;

PRZYKŁAD: pracodawca umieszcza w ofercie pracy informację, że „buduje młody i prężny zespół”, co wyklucza z założenia osoby starsze, które chciałyby ubiegać się o dane stanowisko pracy; brak niezbędnych ułatwień dla osoby niepełnosprawnej w miejscu pracy.

NIERÓWNE TRAKTOWANIE JEST ZAKAZANE M.IN. W ZAKRESIE:

- o spraw związanych z zatrudnieniem, np.: nawiązywaniem stosunku pracy, niekorzystnym ukształtowaniem wynagrodzenia, pominięciem przy awansowaniu czy kierowaniu na szkolenia
- o dostępu i warunków korzystania z instrumentów i usług rynku pracy, takich jak pośrednictwo pracy, doradztwo zawodowe, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, finansowanie kosztów transportu do miejsca pracy itp.
- o podejmowania kształcenia zawodowego
- o warunków podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej lub zawodowej
- o działania w związkach zawodowych, organizacjach pracodawców i samorządach zawodowych
- o zabezpieczenia społecznego
- o opieki zdrowotnej
- o oświaty i szkolnictwa wyższego
- o usług oferowanych publicznie.

Jeśli chcieliby Państwo porozmawiać na temat tego, czym jest nierówne traktowanie, lub zgłosić przypadki dyskryminacji, zapraszamy do kontaktu na bezpłatnej Infolinii Rzecznika Praw Obywatelskich:

 infolinia obywatelska
800 676 676

JAK ZŁOŻYĆ WNIOSEK (SKARGĘ) DO RZECZNIKA?

**KAŻDY MOŻE ZWRÓCIĆ SIĘ O POMOC DO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
W OCHRONIE SWOICH PRAW NARUSZONYCH PRZEZ WŁADZĘ PUBLICZNĄ.**

Jeśli uważacie Państwo, że Wasze prawa zostały naruszone przez instytucje władzy publicznej (sądy, publiczna służba zdrowia, szkoły i uczelnie, policję, urząd gminy itd.), możecie złożyć wniosek (nazywany potocznie skargą) do Rzecznika Praw Obywatelskich.

Przygotowanie wniosku jest proste: trzeba podać imię i nazwisko, adres do korespondencji; dokładnie opisać, czego dotyczy sprawa; dołączyć dokumenty z nią związane (kopie lub odpisy).

Wniosek można złożyć na wiele sposobów: tradycyjnie – pocztą, osobiście w Biurze RPO a także na formularzu elektronicznym za pośrednictwem strony internetowej **rpo.gov.pl**.

Osoba składająca wniosek może poprosić o nieujawnianie swojego nazwiska, o ile ujawnienie nie jest niezbędne do wyjaśnienia sprawy.

BARDZO WAŻNE:

- Wniosek do Rzecznika jest wolny od opłat.
- Jeśli nie wiedz Państwo, czy sprawa, z którą chcecie się zwrócić należy do kompetencji Rzecznika, chcielibyście dopytać, jak dokładnie napisać wniosek i jakie dołączyć dokumenty, macie inne pytania lub potrzebujecie informacji,

ZADZWOŃCIE NA BEZPŁATNĄ INFOLINIĘ 800 676 676

Rozmowy są bezpłatne ze wszystkich telefonów stacjonarnych i komórkowych na terenie całego kraju. W Infolinii pracują kompetentni i życzliwi pracownicy BRPO.

BEZPŁATNE PUBLIKACJE RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH:

Na stronie internetowej Rzecznika Praw Obywatelskich są publikacje: monografie, poradniki, broszury, które można bezpłatnie pobrać w formie pdf.

Zapraszamy na:

<https://www.rpo.gov.pl> następnie należy wybrać dział **PUBLIKACJE**

Znajdą tu Państwo m.in. książkę:

Przestrzeń Publiczna Przyjazna Seniorom. Poradnik RPO.

KONTAKT

DO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH: BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH

Aleja Solidarności 77, 00-090 Warszawa
Tel. + 48 22 55 17 760; + 48 22 55 17 811
biurorzecznika@brpo.gov.pl, www.rpo.gov.pl

Przyjęcia interesantów:

poniedziałki: od 9.00 do 17.00
wtorki - piątki: od 9.00 do 15.00

BIURA PEŁNOMOCNIKÓW TERENOWYCH

Pełnomocnik Terenowy we Wrocławiu

(dla woj. dolnośląskiego, lubuskiego, opolskiego)
ul. Wierzbowa 5, 50-056 Wrocław
tel. (+ 48 71) 34 69 115

Pełnomocnik Terenowy w Gdańsku

(dla woj. zachodniopomorskiego, pomorskiego, warmińsko-mazurskiego)
ul. Chmielna 54/57, 80-748 Gdańsk, tel. (+ 48 58) 76 47 302

Pełnomocnik Terenowy w Katowicach

(dla woj. śląskiego, małopolskiego, świętokrzyskiego)
ul. Jagiellońska 25, 40-032 Katowice, tel. (+ 48 32) 72 86 800

PUNKTY PRZYJĘĆ INTERESANTÓW RPO W INNYCH MIASTACH:

- **Bydgoszcz:** Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki, ul. Jagiellońska 3, pokój 28, w każdy trzeci piątek miesiąca w godzinach od 11:00 do 15:00
- **Częstochowa:** Urząd Miasta Częstochowy ul. Śląska 11/13, pokój 108 w każdy ostatni czwartek miesiąca w godzinach od 10:00 do 15:00
- **Lublin:** Urząd Miasta, plac Władysława Łokietka 1, ostatnie piątki miesiąca od 10.00 do 15.00
- **Kielce:** Urząd Marszałkowski, Al. IX Wieków Kielc 3, pokój 112 ostatni czwartek miesiąca w godz. 10.00- 15.00
- **Słupsk:** Urząd Miasta, Pl. Zwycięstwa 3, sala 212 (II piętro) drugi czwartek miesiąca w godz. 11.00 – 15.00.
- **Szczecin:** Urząd Miasta, plac AK 1, ostatnie poniedziałki miesiąca w godz. 16:00 – 20:00 i następujący po nim wtorek w godz. 9:00 – 14:00.